

Tamara Opačić 10.04.2012.
Antifašizam - uzimati doživotno



Godinama se olako prelazilo preko sustavnog govora mržnje, održavanja anti gay skupova, veličanja zločinaca i pozivanja na gušenje različitosti. Ako već ne žele strukture vlasti, građani su ti koji bi jasno trebali poručiti kako im je dosta koketiranja s mračnom stranom prošlosti.

ŠTO NAS ČEKA

Pritisak odozdo

Kultura

Radnički prosvjed u Splitu

Pedaloonica u Zadru!

Using EU enlargement as leverage for LGBTQ rights? Panel debata

Umjetno svjetlo kao element grada/ Tribina

Civilno društvo - novi prostori za suradnju/ Tribina

STOP diskriminaciji na Sveučilištu/ Javna akcija

Ujedinjeni protiv fašizma/ Prosvjed

Dan permakulture 2012.

→ VIŠE

eko.log.i.ija u sridu: Mikrokozmos - narodi na livadi

Dokumentarac s aromaterapeutskim djelovanjem

Vox Feminae u Dokukinu: Get Real! Wise Women Speak

PechaKucha Night Zagreb Vol.12

Jadran Boban: Promatrači/ Izložba fotografija

Otvorenje izložbe fotografija s prvog Split Pridea

Nedžad Begović u Dokukinu

Dickens u Tuškancu

→ VIŠE



TRG BURZE

Novac Rad Ideja Jakuševac

Natječaj MED 2007-2013

Partnerski programi za organizacije civilnog društva

Digitalno doba na kvadrat

02.04.2012. · Mašenjka Bačić · Mediji · Komentiraj · Print



Borja Bergareche, autor knjige "Wikileaks Confidential": Doba Wikileaksa je definirano visokom digitalnom ranjivošću onih na pozicijama moći - vladama i korporacijama, ali i svih ostalih. Vrijeme u kojem izraz "digitalna tajna" predstavlja kontradikciju. Gotovo je nemoguće zadržati tajnom bilo kakav dokument u digitalnom dobu.

Prošli je tjedan u sklopu radionice "Tajno dostavljene i pravno dostupne informacije i medijske slobode", koju su organizirali Transparency International Hrvatske i partnerske udruge, gostovao, između ostalih, i španjolski novinar **Borja Bergareche**, dopisnik ABC-u u Londonu, autor knjige "Wikileaks Confidential" i savjetnik za Europu organizacije **Committe to protect journalists (CPJ)**. U razgovoru za H-Alter, Bergareche govori o svojoj knjizi u kojoj analizira fenomen Wikileaks doba, novinarskim slobodama i zaštiti u današnje vrijeme, španjolskom Zakonu o pravu na pristup informacijama, utjecaju koji su "indognadosi" imali na cjelokupni proces njegovog donošenja i razlozima zbog kojih nisu uspjeli ostvariti veći utjecaj u društvu.

Wikileaks Confidential bavi se dobom Wikileaksa. Što se krije iza tog vašeg termina i čime ste se bavili u knjizi?

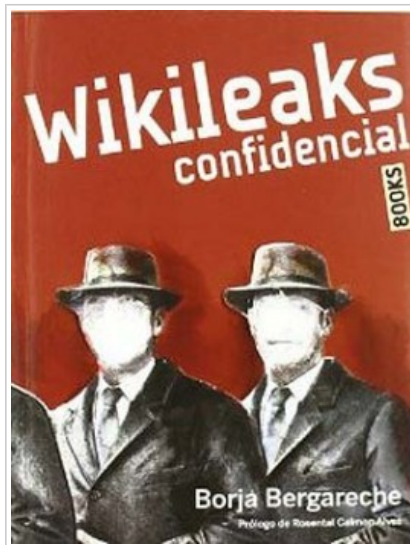
Moja knjiga nije istraživanje o tajnama Wikileaksa ili seksualnom životu **Juliana Assangea**. Pokušao sam napraviti analizu posljedica i implikacija koje je Wikileaks imao na dva svijeta koja me zanimaju - s jedne strane novinarski, a s druge onaj diplomacije, tj. međunarodnih odnosa. Riječ je o novinarskom istraživanju o tome što znači živjeti u dobu Wikileaksa. Intervjuirao sam mnogo novinara *New York Timesa*, *El paisa* i drugih redakcija koji su se bavili Wikileaksom. Želio sam da mi ispričaju na koji način su radili s tolikim bazama podataka i kako im je bilo surađivati zajedno da bi se "izvukle" teme. Također sam intervjuirao stručnjake za baze podataka, grafičare koji su se bavili vizualizacijom podataka te diplomate koji su mi rekli svoje mišljenje.

I do kojih ste zaključaka došli? Što predstavlja doba Wikileaksa?

Wikileaks nije ni početak ni kraj novog doba, no jest paradigmatički primjer. S Wikileaksom su se dogodile stvari koje su postojale i prije - već je bilo informatičkih pirata, upadanja u nacionalne sigurnosne sustave, novine su već radile s bazama podataka i vizualizirale ih. No, s Wikileaksom se svi ti procesi ubrzavaju. Stoga doba Wikileaksa nazivam digitalnim dobom na kvadrat. To je era koja je definirana visokom digitalnom ranjivošću onih na pozicijama moći - vladama i korporacijama, ali i svih ostalih. Vrijeme u kojem izraz digitalna tajna predstavlja kontradikciju. Gotovo je nemoguće zadržati tajnom bilo kakav dokument u digitalnom dobu.

U cijelom procesu mijenja se i posao novinara. Na koji način?

S jedne strane, da bi se bavile materijalom koji je donio Wikileaks, bilo je potrebno da novine imaju ono što im je oduvijek bilo potrebno - uredničku procjenu, kriterije, sukobljavanje mišljenja, izvore. I s Wikileaksom, novinari su morali raditi ono što su i prije radili. No, ovi stari etički principi, zadaće i kriteriji su se sad morali primjenjivati u



POSLEDNJE VIJESTI IZ RUBRIKE

02.04.

Big Brother Britanija

Britanske vlasti moći će nadgledati telefonske razgovore, elektronsku poštu, SMS poruke i posjete web sajtovima svih stanovnika Velike Britanije u skladu sa zakonom čije se usvajanje uskoro očekuje

22.03.

Samo u Hrvatskoj

Ante Pavić, sindikalni povjerenik dnevnog lista Business.hr, dobio je otkaz jer je šefa Delegacije EU upoznao s činjenicom da radnicima plaće kasne nekoliko mjeseci

20.03.

Dosta je muljanja!

Otvoreno pismo Inicijative elektroničkih publikacija iz područja kulture i civilnog društva zagrebačkom Uredu za obrazovanje, kulturu i sport: Prema kojim kriterijima GUK ocjenjuje portale? Zašto na njih izdvaja tek 7 posto budžeta namijenjenog časopisima?

15.03.

Vaša javna televizija + VIDEO!

HND i Sindikat novinara na HTV-u, više od 50 novinara, urednika, montažera, snimatelja, redatelja i ostalih kreativaca snimili su video-apel za javnu televiziju

14.03.

Pod okriljem moći

Da u Josipoviću ima morala, odgovornosti i imalo obzira prema vlastitoj predizbornoj kampanji, već bi podnio ostavku, piše Ivica Đikić.

13.03.

Kafka u Belgiji

Belgijska verzija ZAMP-a traži od knjižnica da im plaćaju naknadu zato što volonteri čitaju djeci priče iz knjiga koje su zaštićene autorskim pravima

13.03.

MUP prekršio zakone RH

U Zakonu o autorskom pravu se navodi da je dopušteno za osobnu upotrebu skinuti i na magnetski medij pohraniti autorsko djelo i bez dozvole samog autora, te je tako MUP uništenjem braće iz Kaštela prekršio zakon



SIDA Grant for Democratization and Freedom of Expression

Potpora oblikovanju prijedloga projekta

Anna Lindh Foundation natječaj za 2012.

Istarska zaklada raspisala natječaj "Mali projekti za bolje sutra"

Natječaj ureda za ravnopravnost spolova

Natječaj Ministarstva branitelja za prijavu projekata udruga

→ VIŠE

KRV - Kućni Reklamni Video 2012

Natječaj za sudjelovanje na Opuzen film festivalu

Natjecanje Laboratorij slave

ETM - poziv za sudjelovanje u izvedbenom programu

Natječaj za simpozij Mediji na drugačiji način

Poziv za prijavu projekata na 7. Legendfest

Europa u previranju/ Poziv za predaju novinarskih radova

Natječaj za Rovinj PhotoDays 2012

→ VIŠE

novom i drugačijem okružju gdje nije dovoljno biti novinar individualac koji uredniku dolazi s povjerljivim materijalom. Sada su tu cijeli redakcijski timovi. Prije je urednik novinaru zvijezdi davao nedjeljnu naslovnicu da objavi svoju ekskluzivnu priču sa tri tisuće riječi. Danas to nije dovoljno. Kad novine dobiju neki zanimljiv, povjerljiv i turbulentan materijal kao što je onaj *Wikileaks*a, cijeli timovi ljudi moraju zajednički sjesti na stol i odlučiti što s tim. U cijeli posao moraju se uključiti i informatičari koji razvijaju alate za pretragu, da bi novinari mogli pretraživati podatke. Zatim se moraju uključiti i grafičari koji razmišljaju o načinima vizualizacije podataka na način da budu zanimljivi. Prije nego što se ispiše i jedan redak, mogućnosti koje pruža materijal od vizualizacije do interaktivnih grafika, moraju biti iskorištene. To je postojalo i prije *Wikileaks*a, no sada je to ubrzano.

Neki kritičari zastupaju stav kako nije posao novinara da transkribira, prevodi, sažima, već da provjerava podatke.

Vjerujem da je *Wikileaks* postavio izazov redakcijama na način da se moraju organizirati. Novinari ne smiju ovako defenzivno reagirati na način da kažu: "Novinar sam i ne znam ništa o brojevima, *excelu*, *officeu*. Moja je *gloria literaria*". S tim treba završiti. Više nismo samo *literati*, moramo postati pomalo i *numerati*. Novinarstvo ne može biti jedina profesija koja je u današnje vrijeme preplašena *excel* tablicom. Naravno da još uvijek informacije dobivamo na ulici, pitajući, tražeći dokumente, vršeći pritisak na vlasti, ali i u bazama podataka. Da bismo dobro radili, da bismo izvukli bitnu informaciju iz baza podataka, potrebno je da s nama surađuju i drugi, te da se znamo kao novinari koristiti novim alatima.

Savjetnik ste CPJ-a. Gdje su novinari najviše ugroženi?

Prošle godine zbog svog posla ubijeno je više od četrdeset novinara, a zatvoreno ih je oko sto pedeset. Novinarstvo je još uvijek opasan posao u mnogo zemalja. Posljednjih godina najviše je novinara bilo ubijeno u Iranu. Sada je to Pakistan. Za vrijeme Arapskog proljeća također je plaćen danak. A postoje i zemlje koje su stalno opasne, poput Rusije, Filipina i Meksika. Što se Balkana tiče, zastrašujuć je podatak da mnoga ubojstva novinara ostaju neriješena i nekažnjena. Nema istraga. Ubiti novinara je "gratis", a to je ozbiljan problem. Što se tiče zatvaranja novinara, situacija je najozbiljnija na Kubi, u Kini i Iranu.

A što je s EU?

Općenito, EU nije opasno mjesto za novinare, iako u istočnim zemljama Balkana,

Moldaviji, još uvijek postoji nasilje nad novinarima koje se, doduše, ne očituje na ekstremno način kao što su ubojstva, ali postoje mehanizmi cenzure, moćnici koji vrše pritisak i onemogućuju novinarima da rade. No, u zapadnim zemljama nema takvih problema.

Vjerujem da je Wikileaks postavio izazov redakcijama na način da se moraju organizirati

Ali i na Zapadu postoji cenzura?

Ne postoji cenzura na sistemskoj razini. U zapadnim zemljama postoji neovisno novinarstvo. No postoje incidenti kao što je zatvaranje blogova, portala, pritisak da se odaju izvori.... U Francuskoj je bio jedan slučaj koji je završio na sudu gdje su tajni agenti prisiljavali novinara *Le Monde*a da oda izvor. Naravno da postoje incidenti, ali u stvarnosti postoji neovisno novinarstvo.

Na izlaganju koje ste održali u sklopu radionice, pričali ste o Zakonu o pravu na pristup informacijama. Začudujući je podatak kako u zapadnoj zemlji poput Španjolske takav zakon još uvijek ne postoji.

To je zaista povijesni incident koji se ne može smisljeno objasniti. U EU samo Cipar, Malta i Luksemburg, uz Španjolsku, nemaju taj zakon. Španjolska je po tom pitanju bila "loš učenik". Socijalistička stranka (*El Partido socialista*) obećavala je donijeti zakon kad je pobijedila na izborima sa **Zapaterom** 2004. i 2008, ali to nikad nije učinila. No ni među novinarima nije postojao baš neki interes da se donese, jer su u Španjolskoj oni naviknuti da dobivaju informacije "ispod stola" od različitih prijateljskih službenika. Stoga su se na neki način bojali gubitka tog malog monopola nad informacijom.

S pokretom *indignadosa* stvorio se dodatni pritisak, kojeg su prije vršile organizacije poput *Access Info Europe* i neki novinari kao ja. Zajedno s kolegama iz *El Paisa*, 2008. godine pokrenuli smo peticiju za izradu zakona. Izvršen je mali pritisak, no s uključivanjem *indignadosa* politička klasa se prestrašila, i sad imamo nacrt zakona koji je prošao javnu raspravu. Do ljeta bi trebao biti usvojen.

Jeste li zadovoljni prijedlogom zakona? U Hrvatskoj, primjerice, postoji Zakon o pravu na pristup informacijama, ali mehanizmi sankcioniranja onih koji ga ne poštuju su manjkavi tako da u Hrvatskoj ni građani ni novinari od njega nemaju baš neke koristi.

Španjolski prijedlog Zakona također ima mnogo nedorečenosti, ali mislim da je važno to što će ipak biti donesen. Iako ovi zakoni služe gotovo samo kao simbol političke volje i postoji shvaćanje birokracije kako je informacija njihova, a ne naša, stvari se



Građani prosvjeduju
Evo kakvi fašisti dolaze u Zagreb

Ajte vi, ministre
Mrsić predlaže da mladi godinu-dvije rade bez plaće!

Vlasnici starijih vozila
Ulazak u centar Zagreba plaćat će se i do 800 kuna

najnovije vijesti donosi net.hr



Politika

Sve izgledniji dvoboj Mitta Romneyja i Baracka Obame

Panorama

„Postala sam ovisna o mužu“

Gospodarstvo

Ribljí fond sve ugroženiji

Kultura

Damien Hirst - ipak u muzej!

Priča dana

Pješice od Cape Towna do Berlina

moraju promijeniti. Pitanje je kako promijeniti birokratsku kulturu da sistem profunkcionira. Bit će potrebna evaluacija primjene zakona, a to zahtjeva određen protok vremena. To su zakoni koji mijenjaju narav funkcije javnosti.

Konkretno, ovaj zakon u Španjolskoj ograničava definiciju javne informacije. Ima previše izuzetaka kad je riječ o podacima iz sfere ekonomije, zaštite privatnosti. Ima mnogo kritika. No bit će zanimljivo vidjeti kako će različita ministarstva i organi vlasti, prihvatiti činjenicu da će morati stalno objavljivati podatke, od toga kako pacijenti vrednuju liječnike do toga kako funkcioniraju različiti sustavi obrazovanja, srednje škole, itd.



"Indignados su se previše usredotočili na vlastitu dinamiku, tj. na način funkcioniranja kroz plenum."

Spomenuli ste ulogu *indignados* u procesu donošenja zakona. Što mislite o ovom pokretu koji je, između ostalog, pokrenuo i prošlogodišnje prosvjede 15.O diljem svijeta?

Vrlo sam distanciran od cijelog pokreta jer - iako su imali pozitivnih učinaka kao što je ovaj spomenuti pritisak na donošenje zakona - dogodilo se dosta loših stvari. Također, pozitivno vrednujem njihovu pacifističku metodu u ovim kriznim vremenima kada postoji mnogo razloga za nezadovoljstvo.

No moja kritika se odnosi na činjenicu što su se previše usredotočili na vlastitu dinamiku tj. način funkcioniranja kroz plenum. Smatrali su da je dovoljno kazati "Želim mijenjati stvari" i okupirati trgove uvodeći plenumsku dinamiku. A na taj način su stvorili jednu impresiju revolucije, no nisu uspostavili komunikaciju s vanjskim svijetom, vladom. Propustili su izabrati predstavnike koji bi komunicirali s ostatkom svijeta od vlasti do civilnog društva, i na taj način iznijeti njihove zahtjeve Vladi.

Trebalo je otići dalje od prosvjeda, fotografija, manifestacija. No, zatvorili su se u vlastitu dinamiku i izgubili su mogućnost komuniciranja i povezivanja sa stvarnim svijetom. U tom smislu, njihovo je djelovanje bilo vrlo ograničeno, iako, zanimljivo, donošenje Zakona o pravu na pristup informacijama jest jedno od područja djelovanja u kojima su imali ključnu ulogu. Iznijeli su jednu temu i natjerali vlasti da povedu računo njoj.

Podržite H-Alter!



Tagovi: [novinarske slobode](#), [Wikileaks](#), [indignados](#)

Prijavi članak na: [Twitter](#) [Facebook](#)

[Preporučiti](#) [18](#) recommendations. Registriraj se to see what your friends recommend.

VEZANE VIJESTI



Novi globalni prosvjedi

Pokret 15-M poznatiji pod nazivom "indignados" (ogorčeni) vraća se na ulice i priprema još jedan prosvjed na globalnoj razini...
Objavljeno: 23.02.2012.



Politička smjena na Radiju Novska

Skupština Radija Novska, čiji je predsjednik gradonačelnik Novske Antun Vidaković, bez ikakva je valjana povoda i obrazloženja...
Objavljeno: 10.02.2012.



Cenzura koja nema kraja

Društvo za zaštitu novinarskih autorskih prava poziva Vladu i Sabor da opozovu Programsko vijeće i smijene ravnatelja i odgovorne...
Objavljeno: 23.12.2011.



Bajičeve konjunktore

Otvoreno pismo Novinarske platforme povodom slučaja Kamensko: Zabrinjavajuće je da je u slučaj zasad uključena samo policija, dok je...
Objavljeno: 19.12.2011.



Počinja suđenje za odavanje dokumenata Wikileaksu

Američki vojnik Bradley Manning, koji je osumnjičen da je odao povjerljive državne dokumente internet stranici WikiLeaks, pojavit će...
Objavljeno: 16.12.2011.

DODAJ KOMENTAR

Molimo, [prijavite se](#) ili [registrirajte](#) kako biste komentirali. Hvala.